

3.12.2024 29. helluntain jälkeisen viikon tiistai

Päivän epistola

”Olkaamme siis varuillamme. Jumalan lupaus, että pääsemme hänen lepopaikkaansa, on vielä täyttymättä, eikä yksikään teistä saa jäädä taipaleelle. Mehän olemme kuulleet hyvän sanoman aivan niin kuin nuo entisajan ihmiset. Heille ei kuitenkaan ollut mitään hyötyä sanasta, jonka he kuulivat, koska he eivät sitä uskoneet eikä se näin sulautunut heihin. Sen sijaan me, jotka uskoimme, pääsemme perille luvattuun levon maahan. Jumala on siis sanonut: - Ja niin kuin minä vihassani vannoin: ”Ikinä he eivät pääse minun lepopaikkaani.” Näin hän sanoi, vaikka hänen työnsä ovat olleet valmiina maailman luomisesta asti. Kirjoituksissahan on seitsemännestä päivästä sanottu: ”Seitsemäntenä päivänä Jumala lepäsi kaikesta työstään.” Mutta tuossa toisessa kohdassa sanotaan: ”Ikinä he eivät pääse minun lepopaikkaani.” Koska siis on varmaa, että jotkut pääsevät sinne, ja koske ne, jotka muinoin kuulivat hyvän sanoman, eivät niskoittelunsa vuoksi sinne päässeet, Jumala on asettanut uuden määräpäivän, ”tämän päivän”. Hänhän on paljon myöhemmin Daavidin suulla lausunut edellä mainitut sanat: - Jos te tänä päivänä kuulette hänen äänensä, älkää paaduttako sydäntänne. Jos jo Joosua olisi vienyt kansan levon maahan, ei Jumala puhuisi toisesta, myöhemmin tulevasta päivästä. Jumalan kansalla on siis yhä sapattijuhla edessään. Se, joka pääsee levon maahan, saa levätä kaikkien töidensä jälkeen niin kuin Jumalakin työnsä tehtyään. Pyrkikäämme siis kaikin voimin tuohon lepoon, ettei yksikään lankeaisi seuraamaan noiden niskoittelijoiden esimerkkiä ja sen vuoksi jäisi taipaleelle. Jumalan sana on elävä ja väkevä. Se on terävämpi kuin mikään kaksiteräinen miekka, se iskee syvään ja viiltää halki sielun ja hengen, nivelet ja luiden ytimet, se paljastaa sisimmät aikeemme ja ajatuksemme. Jumalalta ei voi salata mitään. Kaikki, mikä on luotu, on avointa ja alastonta hänelle, jolle meidän on tehtävä tili.” (Hepr. 4: 1 – 13)

Kirkko näkee, että israelilaisille Jumalan lupaama luvattu maa on esikuva Kristukseen uskoville luvattusta taivasten valtakunnasta. Sen takia heprealaiskirjeen kirjoittaja toteaa: ”Mehän olemme kuulleet hyvän sanoman aivan niin kuin nuo entisajan ihmiset.” Jo psalmeissa paikka ymmärretään syvemmin kuin maantieteellinen Palestiina, sitä kuvataan ”luvattuna lepopaikkana” (Ps.95: 11). Kirjoittaja ymmärtää tämän paikan Jumalan lepopaikaksi maailman luomisen jälkeen. Tämä lepopaikka on siis luvattu myös Hänen ihmisilleen, niille, jotka ovat Hänelle uskollisia. Tämä on Jumalan asuinhuone. Tässä paikkaa kuvataan lepopaikkana, ei pyhäkkönä tai ikuisena kaupunkina.

Hepreankielisessä tekstissä Psalmissa 95: 11 käytetty sana lepo on eri sana kuin hepreankielessä sapatin lepoa kuvaavassa ensimmäisen Mooseksen kirjassa käytetty sana (1. Moos. 2: 1). Sen sijaan

kreikankielisessä Septuagintassa on käytetty samaa sanaa molemmissa kohdissa. Heprealaiskirjeen kirjoittaja haluaa osoittaa, että israelilaisille ei luvattu Palestiinaa, vaan osallisuus Jumalan luomisen jälkeiseen lepoon. Juutalaisen ajattelun mukaan sapatti, joka kuvaa tätä lepoa, on kuva tulevasta maailmasta. Epäuskon takia monet israelilaiset erotettiin tästä levosta, eivätkä Joosuan johdolla Palestiinaan päässeet tulleet osalliseksi luvatususta levosta, mikä on enemmän kuin luvattu maa. Lukijan tulee myös muistaa, että nimet Joosua ja Jeesus ovat yksi ja sama nimi. Vanhan testamentin Joosua johdatti israelilaiset Palestiinaan, mutta Jeesus johdattaa seuraajansa Jumalan taivaalliseen lepoon. Tämä lupaus annetaan uudelleen Psalmeissa kauan israelilaisten Palestiinaan saapumisen jälkeen. Lupaus siis on edelleen voimassa, ”tämän päivän”. Ihmisiä, myös kristittyjä, kehoitetaan: ”Jos te tänä päivänä kuulette hänen äänensä, älkää paaduttako sydäntänne” (vrt. Ps. 95: 7 – 8). Näin ollen ”Jumalan kansalla on siis yhä sapattijuhla edessään”. Tämä on osuutta Jumalan itsensä sapattilevosta.

”Pyrkiä tuohon lepoon” ei merkitse kiirehtimistä vaan toimimista sen mukaisesti, että voi tulla osallisiksi tuosta levosta. Tekstimme loppuosa osoittaa, että tulevan toimintamme, jopa aikeemme ja ajatuksemme, Jumala näkee. Me emme voi toimia Häneltä salassa. Me vastaamme toiminnastamme Hänelle.

Jumalan sana (opetus, julistus) antaa elämän kutsuen ihmistä uskoon. Se tuottaa elämän (5. Moos. 32: 47) ja auttaa päämäärään (Jes. 55: 10 – 11). Jotkut tutkijat menevät tässä kohden pidemmälle ymmärtäen Jumalan sanan ihmiseksi tulleen Jeesuksena Kristuksena.

Päivän evankeliumi

”Mutta jo ennen tätä teidän kimppuunne käydään ja teitä vainotaan. Teitä viedään tuomiolle synagogiin, teitä teljetään vankilaan, te joudutte kuninkaiden ja maaherrojen eteen minun nimeni tähden. Näin te saatte tilaisuuden todistaa minusta. Painakaa vain mieleenne, että teidän ei tule etukäteen miettiä, miten itseänne puolustatte. Minä annan teille viisauden puhua niin, ettei yksikään vastustajanne kykene kiistämään eikä kumoamaan sanojanne. ”Jopa teidän vanhempanne, veljenne, sukulaistenne ja ystävänne luovuttavat teidät viranomaisille, ja muutamia teistä surmataan. Kaikki vihaavat teitä minun nimeni tähden. Mutta edes hiuskarva päästänne ei menen hukkaan. Pysykää lujina, niin voitatte omaksenne elämän.” (Luuk. 21: 12 – 19)

Samankaltaista tekstiä on myös Matteuksella (Matt. 10: 17 – 22, 30). Luukas käsittelee tässä ensimmäisiä lopun ajan merkkejä.

”Ennen tätä” tarkoittaa ennen tämän maailman loppua. Jeesus oli kohdannut vastustusta koko julkisen toimintansa aikana ja erityisesti Jerusalemissa. Nyt Hän esittää, että sama kohtelu tulee kohtaamaan Hänen opetuslapsiaan. Mutta maailmassa torjuttu Jeesus on oikeassa. Hän tulee voimistamaan ahdistettuja opetuslapsiaan

Aikaisemmin Luukas kirjoitti Jeesuksen luvanneen opetuslapsilleen Pyhän Hengen, joka on auttava heitä oikeuden edessä (Luuk. 12: 11 – 12). Kun luemme Apostolien tekojen kirjaa, niin huomaamme, kuinka Pyhä Henki auttoi vainottua Stefanosta (Ap.t. 7) ja Paavalia (Ap.t. 21 – 26). Tässä yhteydessä kannattaa muistaa, että opetuslapset eivät olleet hyvin koulutettuja. Heidän syyttäjinään toimivat juutalaiset sen sijaan olivat hyvin koulutettuja. Jeesuksen lupaama Pyhä Henki auttaisi heitä tässä tilanteessa. Opetuslasten ei siis tule etukäteen huolestua tulevista oikeudenkäynneistä.

”Mutta edes hiuskarva päästänne hukkaan ei mene hukkaan.” Kirkko on ymmärtänyt, että tällä viitataan pelastukseen. Ihminen voi kuolla kahdella eri tavalla: ruumiillisesti ja hengellisesti. Vainoaja voi tappaa ihmisen ruumiin mutta ihmisen sielua hän ei voi tappaa. Sitä odottaa pelastus, Jumalan valtakunta.

Tekstimme loppuu Jeesuksen kehoitukseen opetuslapsille: ”Pysykää lujina, niin voitatte omaksenne elämän.” Jeesus kehottaa opetuslapsiaan olemaan kestäviä vankeudenkin aikana. Luukas on käyttänyt tässä lopun aikaan liittyvää aineistoa kehottaakseen kristittyjä pysymään rohkeina.

Varhainen kirkko ymmärsi, että tämä Kristuksen puhe tarkoitti uskovien vainoa niin Jerusalemissa kuin Palestiinassa aina Jerusalemin kaupungin tuhoon asti.